

AVRUPA GÜVENLİK ŞARTI

19 Kasım 1999 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır:

1. 21. yüzyılın eşiğinde, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) üyesi ülkeler Devlet veya Hükümet Başkanları olarak, üye devletlerin birbirleri ile barış içinde ve bireylerin ve toplulukların özgürlük, refah ve güvenlik içinde yaşayabileceği hür, demokratik ve daha fazla bütünleşmiş bir AGİT bölgesi yaratılması için taahhüdümüzü kararlılıkla açıklıyoruz. Bu taahhüdü yerine getirebilmek için birtakım yeni adımlar atılmasına karar verdik. Bu amaçla:

-AGİT ile diğer uluslararası Teşkilatlar ve kurumlar arasında işbirliğini geliştirmek ve bu sayede uluslararası toplumun mevcut kaynaklarını daha etkin kullanabilmek için İşbirliğine Dayalı Güvenlik Platformu oluşturmaya,

-AGİT'in barışı koruma operasyonlarındaki rolünü geliştirmeye ve böylece Örgütün güvenliğe ilişkin kapsamlı yaklaşımını daha iyi yansıtmaya,

- AGİT'in yardım ve geniş çaplı sivil alan operasyonlarına ilişkin taleplere daha çabuk yanıt verebilmesini teminen Yardım ve İşbirliği Süratli Uzman Takımları (YİSUT) oluşturmaya;

- Hukukun üstünlüğünün sürdürülmesini sağlamak amacıyla polis faaliyetleri yürütebilmek için yeteneklerimizi genişletmeye;

-AGİT alan operasyonlarının planlanması ve konuşlandırılması amacıyla bir Harekat Merkezi oluşturmaya;

-AGİT Daimi Konseyi altında Hazırlık Komitesini kurarak, AGİT içinde siyasi danışma sürecini güçlendirmeye; karar verdik.

Şiddet kullanılan çatışmaları mümkün olduğunca önlemeyi taahhüt ediyoruz. Bu Şarta dahil etmeye karar verdiğimiz önlemler, AGİT'in bu

alandaki yeteneklerini güçlendirmesinin yanısıra, savaş ve yıkımdan tahrip olmuş toplumların rehabilitasyonu konusunda AGİT'in kapasitesini de geliştirecektir. Bu Şart ortak ve bölünmez bir güvenlik alanı oluşturulmasına katkıda bulunacaktır. Şart, aynı zamanda, bölünmelerin ve farklı güvenlik düzeylerinin olmadığı bir AGİT bölgesi yaratılmasına yardımcı olacaktır.

I. KARŞIMIZDAKİ ORTAK TEHDİTLER

2. 20. yüzyılın son on yılı AGİT bölgesinde önemli başarılarla tanıklık etmiş, önceden varolan gerginlikler yerini işbirliğine bırakmıştır. Ancak devletler arasında çatışma tehlikesi yokedilememiştir. Avrupa'da eski döneme ait bölünmeler geride bırakılmış, fakat, yeni riskler ve tehlikeler ortaya çıkmıştır. Paris Şartını imzaladığımızdan bu yana, güvenliğimize yönelik tehditlerin devletlerarası anlaşmazlıklardan olduğu kadar, toplumlar içi uyuşmazlıklardan da kaynaklandığı açıkça görülmüştür. Çoğu kez AGİT kural ve ilkelerinin ulusal sınırlar içinde açıkça ihlal edilmesi nedeniyle çatışmalar yaşadık. Artık tümüyle geçmişte kaldığımızı düşündüğümüz tarzdaki vahşice davranışlara yeniden şahit olduk. Son on yılda, bu tür çatışmaların bütün AGİT üye devletlerinin güvenliğine bir tehdit oluşturduğu açıkça görülmüştür.

3. Son on yılda yaşanan trajedilerden olduğu kadar, devletlerarası gerilim ve bölünme tehlikelerinden ders alma kararlılığındaız. Güvenlik ve barış, iki temel unsur kapsayan bir yaklaşım sayesinde geliştirilebilir; bunlar, vatandaşlar arasında güven tesis edilmesi ve devletler arasındaki işbirliğinin geliştirilmesidir. Bu amaçla, yardımcı olmak ve tavsiyelerde bulunmak üzere mevcut mekanizmalarımızı güçlendirecek ve yenilerini geliştireceğiz. Ulusal azınlık mensuplarının hakları da dahil, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygının tam anlamıyla yerleşmesi için çabalarımızı artıracacağız. Buna paralel olarak, devletler arasında güven ve güvenlik artırılması için kapasitemizi kuvvetlendireceğiz. Devletler arasındaki anlaşmazlıkların barışçı yollardan çözümlenmesi için mevcut araçları daha da geliştirme kararlılığındaız.

4. Uluslararası terörizm, şiddete başvuran aşırılık, örgütlü suç ve uyuşturucu kaçakçılığı güvenliğe artan ölçüde bir tehlike teşkil etmektedir. Nedeni ne olursa olsun ve ne şekilde tezahür ederse etsin terörizm kabul edilemez bir olgudur. Her türlü terörist faaliyetin

hazırlanmasını veya mali destek bulmasını önlemek için çabalarımızı artıracamız ve teröristlerin topraklarımızda üstlenmesine izin vermeyeceğiz. Hafif ve küçük silahların aşırı ve istikrarı bozucu bir şekilde artması ve kontrolsüzca yayılması da güvenliğimize ciddi bir tehlike oluşturmaktadır. Sözkonusu yeni risk ve tehditlere karşı savunmamızı güçlendirmeye kararlıyız. Güçlü demokratik kurumlar ve hukukun üstünlüğü bu savunmanın temelini oluşturur. Bu tehditleri göğüsleyebilmek için birbirimizle daha etkin ve yakın işbirliği yapmaya da kararlıyız.

5. Ağır ekonomik sorunlar ve sağlıksız çevre koşulları güvenliğimize ciddi etkiler yapabilir. Ekonomi, bilim ve teknoloji ve çevre alanlarındaki işbirliği çok büyük önem arz etmektedir. Toplumsal haklara gerekli dikkat sarfedilirken, devam eden ekonomik ve çevresel reformlar, şeffaf ve istikrarlı iktisadi faaliyetler ve pazar ekonomisinin geliştirilmesi ile sözkonusu tehditlere karşı yanıtımızı güçlendireceğiz. Daha önce benzeri görülmemiş düzeyde, bir çok ülkede devam eden başarılı ekonomik geçiş sürecini takdirle izliyoruz. AGİT bölgesinin bütününde güvenlik ve refaha katkıda bulunacak olan sözkonusu reform sürecine devam etmeleri için onları teşvik ediyoruz. Yolsuzluklarla mücadele ve kanun hakimiyeti için AGİT'in tüm boyutlarında çabalarımızı artıracamız.

6. AGİT bölgesine yakın, özellikle Akdeniz ve Orta Asya'daki üye ülkelere komşu bölgelerdeki güvenliğin AGİT için artan önemi haiz olduğunu teyid ediyoruz. Bu bölgelerdeki istikrarsızlık ve tehlikelerin AGİT ülkelerinin güvenlik ve refahına doğrudan etkisi bulunduğunun bilincindeyiz.

II. ORTAK TEMELLERİMİZ

7. Birleşmiş Milletler (BM) Şartına, Helsinki Nihai Senedine, Paris Şartına ve kabul ettiğimiz tüm diğer AGİT belgelerine tam bağlılığımızı yeniden teyid etmekteyiz. Bu belgeler ortak taahhütlerimizi ve faaliyetimizin temelini teşkil ederler. Bunlar, Avrupa'daki eski bölünmelerin sona erdirilmesi ve tüm AGİT bölgesi boyunca demokrasi, barış ve dayanışmanın gerçekleştirilmesi bakımından yeni bir dönem açılmasında bize yardım etmiştir. Bu belgeler, üye devletlerin birbirlerine ve bireylerine karşı davranışları bakımından açık standartlar getirmiştir. AGİT yükümlülüklerinin hepsi üye devletlere istisnasız ve eşit olarak

uygulanır. Bunların iyi niyetle uygulanması, üyesi bulunulan kuruluşlar arası ilişkiler için olduğu gibi devletler, hükümetler ve halklar arasındaki ilişkilere de zemin oluşturur. Üye devletler AGİT kural ve ilkelerinin uygulanması bakımından birbirlerine sorumlu oldukları gibi vatandaşlarına da hesap verebilmelidirler. Bu yükümlülükler ortak kazanımlarımızı teşkil ederler; bu nedenle devletlerin münhasıran bir iç işi olarak kabul edilemez, diğer devletlerin yakın ve meşru ilgisine konu teşkil ederler.

AGİT'in BM şartının VIII. Bölümü altında bölgesel bir düzenleme olduğu ve bölgede erken uyarı, çatışmaların önlenmesi, kriz yönetimi ve kriz sonrası rehabilitasyonu bakımından öncelikli bir Teşkilat olduğunu yeniden ifade ediyoruz. AGİT, bölgesinde danışma, karar alma ve işbirliği konularını ihtiva eden içerikli ve kapsamlı bir teşkilattir.

8. Her katılımcı devletin eşit güvenlik hakkı vardır. Her üye devletin ittifak andlaşmaları da dahil, kendi güvenlik düzenlemelerini seçme ve değiştirme hakkının doğal bir hak olduğunu teyid ediyoruz. Her devletin tarafsız kalma hakkı da bulunmaktadır. Her üye devlet, bu konularda diğer devletlerin haklarına saygılı olacaktır. Üye devletler, kendi güvenliklerini diğerlerinin güvenliği pahasına güçlendirmeyeceklerdir. AGİT içinde hiçbir devlet, devletler grubu veya kuruluş AGİT bölgesinde barış ve istikrarın sürdürülmesinde diğerlerinden ayrıcalıklı bir sorumluluğa sahip olamaz veya sözkonusu bölgenin herhangi bir yerini kendi nüfuz bölgesi olarak göremez.

9. İlişkilerimizi, şeffaflık, dayanışma, eşit ve gerçek ortaklığın ışığında ortak ve kapsamlı güvenlik kavramı ile uyumlu olarak tesis edeceğiz. Her üye ülkenin güvenliği diğerlerinin güvenliği ile ayrılmaz biçimde bağlantılıdır. Güvenliğin insani, ekonomik, siyasi ve askeri boyutlarını bir bütün olarak ele alacağız.

10. Oyaşmayı AGİT karar alma sürecinin temeli olarak kabul etmeye devam edeceğiz. AGİT'in değişen siyasi şartlara karşı esnekliği ve çabuk karşılık verme yeteneği, AGİT'in ortak ve bölünmez güvenliğe yönelik işbirliğine dayalı ve kapsamlı yaklaşımının merkezinde kalmalıdır.

11. BM Güvenlik Konseyinin uluslararası güvenlik ve barışın sürdürülmesine ilişkin öncelikli sorumluluğunu ve bölgemizin güvenlik ve istikrarına katkı sağlamadaki asli rolünü kabul ediyoruz. Kuvvete ve

kuvvet tehdidine başvurmama konusu da dahil, BM Şartı altındaki hak ve yükümlülüklerimizi yeniden teyid ediyoruz. Bu bağlamda, BM Şartında yer aldığı üzere, anlaşmazlıkların barışçı yollardan çözümlenmesine ilişkin yükümlülüğümüzü de yeniden ifade ediyoruz.

Bu temellere dayanarak, karşılaştığımız tehditlerle daha etkin olarak mücadele edebilmek için ortak araçlarımızı geliştirecek ve kolektif karşılığımızı kuvvetlendireceğiz.

III. ORTAK YANITLARIMIZ

DİĞER KURULUŞLARLA İŞBİRLİĞİ: İŞBİRLİĞİNE DAYALI GÜVENLİK PLATFORMU

12. Maruz kaldığımız riskler ve tehditler ile tek bir devlet ya da kuruluşun başa çıkabilmesi mümkün değildir. Son on yıl zarfında, AGİT ile diğer uluslararası kuruluşlar arasında işbirliği tesisi için önemli adımlar attık. Uluslararası toplumun kaynaklarının tam olarak kullanılmasını teminen, uluslararası kuruluşlar arasında daha yakın bir işbirliğini taahhüt ediyoruz. Bu Şartın temel unsurlarından biri olarak benimsenen İşbirliğine Dayalı Güvenlik Platformu sayesinde, diğer yetkili kuruluşlarla işbirliğimizi eşitlik temelinde ve ortaklık ruhuna uygun olarak güçlendirmeyi ve geliştirmeyi üstleniyoruz. Şarta ekli belgede belirtilen İşbirliğine Dayalı Güvenlik Platformu ilkeleri, üyeleri bireysel ya da topluca kendilerini bu ilkelerle bağlayan tüm kuruluş ya da kurumlara uygulanır. Bunlar siyasi-askeri, insani ve ekonomik gibi güvenliğin tüm boyutlarına uygulanır. Biz bu Platform sayesinde, herkesçe paylaşılan değerler temelinde, spesifik risklere yanıt ve-rilmesi ve yeni riskler ve tehditlere karşı çözüm geliştirilmesi gibi güvenlik meseleleri ile ilgilenen çeşitli kurumlar arasında siyasi ve işlevsel uyumu geliştirmeye ve sürdürmeye gayret etmekteyiz. Bütünleşme bakımından oynayabileceği anahtar rolünü bilerek, çeşitli kuruluşların birbirlerini güçleri oranında desteklediği bir işbirliği ortamı yaratılmasını teminen, uygun olduğu ölçüde AGİT'in esnek bir eşgüdüm çerçevesi niteliği taşımasını öneriyoruz. Örgütler arasında bir hiyerarşi veya kalıcı bir işbölümü yaratmak istemiyoruz. AGİT'in çalışmasını desteklemek için, gelişen olaylara göre gerekli siyasi kararlara tabi olarak, üyesi bulunduğumuz uluslararası örgütlerin ve kurumların kaynaklarını kullandırmaya prensipte hazırız.

13. Alt bölgesel işbirliği, AGİT alanında güvenliği artırmak açısından önemli bir unsur haline gelmiştir. AGİT çerçevesine dahil edilen Güney Doğu Avrupa İstikrar Paketi gibi süreçler ortak değerlerimizin geliştirilmesine yardım etmektedir. Bu süreçler yalnızca buldukları bölgenin değil, tüm AGİT bölgesinin güvenliğine katkı sağlamaktadır. İşbirliğine Dayalı Güvenlik Platformuna dayanarak, AGİT'in bir altbölge işbirliği forumu oluşturmasını öneriyoruz. Bu açıdan ve işlevsel belgedeki modalitelere göre, AGİT, alt bölgeler arasında bilgi ve tecrübe değişimini kolaylaştıracak ve eğer istenirse, bunların karşılıklı anlaşma ve düzenlemeleri bakımından saklayıcı rolü üstlenebilecektir.

DAYANIŞMA VE ORTAKLIK

14. Bölgemizdeki barış ve güvenliğin en iyi şekilde güvence altına alınması, üye ülkelerin demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygıyı yüceltme yeteneği ve istekliliği ile sağlanabilir. Bizler yükümlülüklerimize tamamen uymaya hazır olduğumuzu bireysel olarak teyid ediyoruz. AGİT ilkelerini daha da yüceltmek için ortak sorumluluğumuz bulunmaktadır. AGİT'in kurumları ve temsilcileri ile işbirliği içinde olmaya ve AGİT araçları ve mekanizmalarını kullanmaya kararlıyız. Uygulamayı gözden geçirme sürecinin devamında dayanışma ve ortaklık ruhu içinde işbirliği yapacağız. Bugün, AGİT ilke ve yükümlülüklerine riayet edilmesine katkıda bulunmak için, üyesi olduğumuz kuruluşları da kapsayan bir işbirliği bazında ortak önlemler almayı taahhüt ediyoruz. Üye ülkelerden gelen yardım taleplerine daha etkin yanıt verebilmek için mevcut işbirliği araçlarını güçlendirecek ve yenilerini geliştireceğiz. Sözkonusu yükümlülükler ve ilkelere karşı açık, ciddi ve sürekli ihlalleri önleyebilmek için Örgütün etkinliğini artırıcı yollar arayacağız.

15. Hukukun ve düzenin yıkılması nedeniyle sorun yaşayan ve destek talep eden üye devletlere yardım etmek için mevcut yolları değerlendirmeye kararlıyız. Yardım talep eden devletle sorunun niteliğini ve desteğin yolları ile araçlarını birlikte araştıracağız.

16. Güvenliğin siyasi ve askeri veçhelerine ilişkin Davranış İlkeleri Rehberinin geçerliliğini teyid ediyoruz. Egemenliği, toprak bütünlüğü ve siyasi bağımsızlığı tehdit edilen, bireysel ve toplu meşru savunma hakkı çerçevesinde destek arayan üye ülke ile AGİT yükümlülüklerine uygun

olarak en kısa sürede danışmalarda bulunacağız. Ortak değerlerimizin savunulmasında ihtiyaç duyulan hareket tarzını ve tehdidin niteliğini birlikte değerlendireceğiz.

KURUMLARIMIZ

17. Parlamenter Asamble, AGİT'in yeni fikirler ve teklifler üreten en önemli kurumlarından birisi haline gelmiştir. Özellikle demokratik gelişme ve seçimleri izleme alanlarında artan rolünden memnuniyet duyuyoruz. Üye devletlerin kendi içlerinde ve diğer üyeler ile arasında güvenin artırılması, refah ve demokrasinin güçlendirilmesi için anahtar rolü oynayan faaliyetlerin daha da geliştirilmesi için Parlamenter Asamblesine çağrıda bulunuyoruz.

18. Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Bürosu (ODIHR), Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiseri (HCNM) ve Medya Özgürlüğü Temsilcisi insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğüne saygıyı sağlamayı amaçlayan temel kurumlardır. AGİT Sekreteryası, Dönem Başkanına ve özellikle Teşkilatımızın alan faaliyetlerine hayati destek vermektedir. Ayrıca, AGİT Sekreteryasının işlevsel yeteneklerini, genişleyen faaliyetlerimize ve alan faaliyetlerinin etkin ve kendilerine verilen görev yönergesine uygun biçimde yürütülmesi ihtiyacına cevap verecek şekilde güçlendireceğiz. AGİT kurumlarına tam destek vermeyi üstleniyoruz. Kaynaklarımızı optimal olarak kullanmak bakımından alan faaliyetleri arasındaki eşgüdümün yanısıra, AGİT kurumları arasındaki yakın koordinasyonun önemini dile getiriyoruz. AGİT kurumlarına ve alan faaliyetlerine personel temin ederken, coğrafi dağılım ve cinsiyet eşitliğini gözönünde bulunduracağız.

AGİT faaliyetlerindeki kaydadeğer gelişmelerin ve çeşitliliğin farkındayız. Birçok üye ülkenin 1993 Roma Bakanlar Konseyi kararlarını uygulayamadığını ve bu nedenle Teşkilatın hukuki kapasite bakımından zorluklarla karşılaştığını biliyoruz. Bu durumu düzeltmeye çalışacağız.

İNSANİ BOYUT

19. AGİT'in kapsamlı güvenlik kavramının özünde insan haklarına, demokrasiye ve hukuk devletine saygının bulunduğunu teyid ediyoruz. Düşünce, inanç ve din özgürlüğü dahil insan hakları ve temel özgürlüklerin ihlali, hoşgörüsüzlük, saldırgan milliyetçilik, ırkçılık, şovenizm, yabancı düşmanlığı ve antisemitizm gibi güvenliğe tehdit

oluşturan hususlarla mücadele etmeyi taahhüt ediyoruz. Ulusal azınlıklara mensup kişilerin haklarının geliştirilmesi ve korunması, üye devletlerin kendi içinde ve diğer üyelerle ilişkilerindeki demokrasi, barış, adalet ve istikrar bakımından temel unsurdur. Bu bakımdan, özellikle 1990 Kopenhag İnsani Boyut Belgesinin ilgili hükümlerini teyid ediyor ve 1991 Cenevre Ulusal Azınlıklar Uzmanlar Toplantısı Raporunu hatırlatıyoruz. Ulusal azınlıklara mensup kişilerin hakları da dahil insan haklarına tam saygı başlıbaşına bir amaçtır, egemenlik ve toprak bütünlüğüne zarar vermez, aksine onu güçlendirebilir. Mezkur belgelerde sayılan yaklaşımların yanısıra çeşitli otonomi kavramları da, AGİT ilkeleri ile tutarlı olduğu sürece, devletlerin ulusal azınlıklarının etnik, kültür, dil ve din kimliğinin korunması ve geliştirilmesi için araç olurlar. Her türlü azınlığa karşı şiddeti kınıyoruz. Hoşgörüyü artırmak ve herkesin etnik kökenine bakılmaksızın tam fırsat eşitliğinden faydalanabileceği çoğulcu toplumlar yaratmak için önlemler almayı üstleniyoruz. Ulusal azınlıklara ilişkin sorunların sadece hukukun üstünlüğüne dayanan bir demokratik siyasi çerçeve içinde tatminkar olarak çözümlenebileceğinin altını çiziyoruz. Herkesin bir vatandaşlığı bulunduğunu ve kimsenin keyfi olarak vatandaşlığından mahrum bırakılmaması gereğini teyid ediyoruz. Herkesin bu hakkı kullanabilmesini sağlamak üzere çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Vatansız kişilere daha iyi uluslararası koruma sağlanmasını üstleniyoruz.

20. Roma ve Sinti mensuplarının karşılaştığı sorunların ve bunların tam fırsat eşitliğinden yararlanmaları için AGİT yükümlülükleriyle tutarlı olarak etkili önlemler alınması ihtiyacının bilincindeyiz. Roma ve Sinti'nin toplumlarımız içinde tam ve eşit bir yere sahip olmaları ve onlara yönelik her türlü ayırimcılığın sona erdirilmesi için çabalarımızı artıracacağız.

21. İşkencenin ve zalimane, gayrı insani ve aşağılayıcı muamele ve cezaların AGİT bölgesinde tamamen ortadan kaldırılmasını taahhüt ediyoruz. Bu amaçla, anılan sorunlarla mücadelede usul ve esasa ilişkin güvenceler ve çözümler sağlayacak yasaları geliştireceğiz. İşkence kurbanlarına yardımcı olacağız ve ilgili uluslararası örgütler ve sivil toplum kuruluşlarıyla uygun olduğu ölçüde işbirliği yapacağız.

22. Etnik temizlik ve toplu göçe zorlama politikalarını reddediyoruz. Mültecilerin ve yerinden edilmiş kişilerin onurlu ve güvenli bir şekilde

geri dönüşlerinin kolaylaştırılmasının yanısıra, 1951 tarihli Mültecilerin Statüsüne İlişkin Konvansiyon ve onun 1967 tarihli Protokoluna uygun olarak iltica başvuru hakkına ve uluslararası korunmalarına saygı göstereceğimize ilişkin yükümlülüklerimizi yeniden teyid ediyoruz. Mültecilerin ve yerinden edilmiş kişilerin ayırım gözetmeksizin yurtlarına yeniden entegre olmasını takip edeceğiz.

Çatışma zamanlarında sivillerin daha iyi korunmasını sağlayabilmek için uluslararası insani hukukun uygulamasını geliştirecek yollar arayacağız.

23. Kadınların haklarını tam ve eşit olarak kullanabilmesi, daha barışçı, istikrarlı ve demokratik bir AGİT alanı yaratılması için önemlidir. Kadın/erkek eşitliğini Örgütümüzde ve devletler seviyesinde politikalarımızın ayrılmaz bir parçası yapacağımızı taahhüt ediyoruz.

24. Kadınlara ve çocuklara karşı her türlü şiddet ve ayrımcılığı, cinsel suistimali ve her türlü insan ticaretini ortadan kaldırmak üzere önlemler alacağız. Bu suçları önlemek üzere, diğerleri meyanında, anılan suçları işleyenlerin cezalandırılmasına ilişkin mevcut mevzuatı güçlendirecek veya yeni yasalar çıkaracağız ve mağdurların korunmasını geliştireceğiz. Mülteci ve ülke içinde yerinden edilmiş çocuklar da dahil, çatışma sırasında ve sonrasında çocukların hak ve çıkarlarının korunmasına ilişkin önlemler geliştirecek ve uygulayacağız. 18 yaşın altındaki kişilerin çatışmalara katılmak üzere zorla veya mecburi olarak silah altına alınmasını önlemek üzere yollar arayacağız.

25. AGİT yükümlülükleri ve özellikle 1990 Kopenhag Belgesine uygun olarak hür ve adil seçimler gerçekleştirilmesi taahhüdümüzü yeniden teyid ediyoruz. Seçim mevzuatının geliştirilmesi ve uygulanmasında ODIHR'in üye devletlere sağlayabileceği desteğin bilincindeyiz. Bu yükümlülükler çerçevesinde, üye ülkeler, ODIHR, AGİT Parlamenter Asamblesi ve diğer ilgili özel kurum ve kuruluşlardan seçimleri izlemek isteyen gözlemcileri davet edeceğiz. ODIHR'in seçimlere ilişkin değerlendirme ve tavsiyelerini vakit kaybetmeksizin takip etmeyi kabul ediyoruz.

26. Kamunun bilgiye erişiminin, serbest bilgi akışının ve özgür basının önemini teyiden ifade ediyoruz. Her demokratik, serbest ve açık toplumun ayrılmaz bir parçası olarak gördüğümüz özgür ve bağımsız basını

geliştirecek, ülke içi ve sınır ötesi bilgi akışını engelsizce gerçekleştirecek temel şartları sağlamak için gerekli önlemleri alacağımızı taahhüt ediyoruz.

27. Sivil toplum kuruluşları (NGO) insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesi bakımından hayati bir rol oynarlar ve güçlü sivil toplumun ayrılmaz bir parçasıdır. Temel özgürlükler, insan haklarına saygı ve sivil toplumun daha da geliştirilmesine tam katkı sağlayabilmesi için NGO'ların yeteneklerinin geliştirilmesini taahhüt ediyoruz.

SİYASİ-ASKERİ BOYUT

28. Güvenliğin siyasi ve askeri vecheleri üye ülkelerin çıkarları bakımından hayatidir. Bunlar AGİT'in kapsamlı güvenlik kavramının temel unsurlarından birini oluştururlar. Silahsızlanma, silahların kontrolü ve güven ve güvenlik artırıcı önlemler, askeri alanda önceden tahmin edilebilirlik, şeffaflık ve istikrarı artırarak güvenliği geliştirme çabalarının önemli parçalarıdır. Silahların kontrolü anlaşmalarının ve güven ve güvenlik artırıcı önlemlerin tam olarak uygulanması, zamanlı adaptasyonu ve ihtiyaç duyulması halinde daha da geliştirilmesi, siyasi ve askeri istikrarımıza katkıda bulunan ana unsurlardır.

29. Avrupa'da Konvansiyonel Silahlı Kuvvetler Antlaşması (AKKA) Avrupa güvenliğinin temel taşlarından biri olmaya devam edecektir. AKKA, önemli ölçüde askeri teçhizat indirimine olanak tanımıştır. Antlaşma, daha güvenli ve bütünleşmiş bir Avrupaya temel katkıyı yapmaktadır. Bu antlaşmanın tarafı olan devletler ileriye doğru kritik bir adım atmaktadırlar. Antlaşma, değişen şartlar içinde, hükümlerinin şeffaflık ve önceden tahmin edilebilirlik sağlayacak şekilde uyarlanması sayesinde güçlendirilmiştir. Birçok taraf devlet teçhizat seviyelerini daha da azaltacaklardır. Uyarlanmış Antlaşma, yürürlüğe girmesini müteakip, Urallardan Atlantik'e uzanan bir bölgede bulunan diğer AGİT üyesi devletlerin de gönüllü katılımına açılacak ve böylece Avrupa istikrarı ve güvenliğine önemli bir ilave katkı sağlayacaktır.

30. AGİT Güvenlik İşbirliği Forumu (AGİF) tarafından benimsenen 1999 AGİT Viyana Belgesi, güvenliğin siyasi-askeri vecheleri hakkındaki diğer belgelerle birlikte, askeri şeffaflık ve karşılıklı güven tesisinde tüm AGİT üyeleri için değerli araçlar sağlamaktadır. Bu alandaki tüm AGİT

araçlarının düzenli olarak kullanılması ve tam olarak uygulanmasına devam edecek ve AGİT bölgesindeki güvenlik ihtiyaçlarına yeterince yanıt verilebilmesini teminen bu araçların zamanlıca uyarlamasına gayret edeceğiz. Güvenliğin siyasi-askeri veçhelerine ilişkin Davranış İlkeleri Rehberi içinde yeralan ilkelere bağlıyız. Siyasi/askeri güvenlik boyutuyla ilgili olarak AGİT'in kapsamlı ve bölünmez güvenlik kavramını takip etmeye ve üye ülkelerin ortak güvenlik endişelerinin birlikte karşılanmasına yönelik olarak, AGİF çerçevesinde daha fazla çaba göstermeye kararlıyız. Kapsamlı güvenlik diyaloguna devam edecek ve temsilcilerimizi AGİF çerçevesinde bu diyalogu sürdürmesi konusunda görevlendireceğiz.

EKONOMİK VE ÇEVRESEL BOYUT

31. Çevresel tahribatın ve doğal kaynakların hızla tüketilmesinin güvenliğe yönelttiği riskler gibi, AGİT bölgesinde refah ve demokrasi ile güvenlik arasındaki bağlantı da daha gözle görünür bir hale gelmiştir. Ekonomik bağımsızlık, sosyal adalet ve çevresel sorumluluk refah için vazgeçilmez unsurlardır. Söz konusu bağlantılar temelinde, özellikle çatışma önleme ve erken uyarı faaliyetlerimizin bir ögesi olarak ekonomik boyuta yeterince özen gösterilmesini sağlayacağız. Bunu diğer saikler meyanında geçiş döneminde bulunan ekonomilerin dünya ekonomisiyle bütünleşmesini sağlamak, hukukun üstünlüğünü ve ekonomik alanda şeffaf ve istikrarlı bir hukuki sistemi geliştirmek için yapacağız.

32. AGİT geniş bir yelpazeye yayılan üyeliği, güvenliğe ilişkin kapsamlı yaklaşımı, çok sayıdaki alan faaliyetleri ve uzun bir geçmişe sahip kural koyucu bir örgüt olarak bilinmektedir. Bu nitelikler AGİT'e tehdidi tanımlamak imkanı verir ve çevresel ve ekonomik alanlardaki anahtar uluslararası kuruluşlar ve kurumlar arasındaki işbirliğine hızlandırıcı bir etki yapmasını sağlar. AGİT uygun olduğu ölçüde kendisine düşen bu rolü oynamaya hazırdır. Ortak Güvenlik Platformuna uygun olarak, AGİT ile ilgili uluslararası kuruluşlar arasındaki sözkonusu eşgüdümü arttıracaktır. Mevcut çabaların tekrere yolaçmamak veya bu konuda başka bir kuruluşça esasen yürütülen etkin çabaları ikame etmemek şartıyla, AGİT'in ekonomik ve çevresel sorunlara yanıt verme yeteneğini arttıracaktır. AGİT'in özellikle yetenek sahibi olduğu alanlara odaklanacağız. İnsani kaynakları ve yetenekleri harekete geçirmek ve

canlı sivil toplumlar oluşturulmasına yardım etmek örneğinde olduğu gibi AGİT'in insani boyut çerçevesindeki çabaları ekonomik boyutta önemli karşılıklı etkileşim sağlamaktadır. Bilgiye Erişim, Karar Verme Sürecine Kamunun Katılımı ve Çevresel Konularda Adaletin Sağlanması konusundaki 1998 Aarhus Konvansiyonunun ruhuna uygun olarak hareket edeceğiz.

HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ VE YOLSUZLUKLA MÜCADELE

33. Hukuk devletine bağlılığımızı teyid ediyoruz. Yolsuzluğun AGİT'in ortak değerlerine büyük bir tehdit oluşturduğunun bilincindeyiz. Yolsuzluklar istikrarsızlık yaratır, güvenlik, ekonomik ve insani boyutun birçok veç-hesini etkiler. Üye devletler, yolsuzlukla ve yolsuzlukları doğuran koşullarla mücadele etmeyi ve iyi yönetim ve toplumsal bütünlük için olumlu bir çerçeve yaratmayı üstlenirler. Yolsuzluklarla mücadele etmek için mevcut uluslararası araçları daha verimli kullanacaklar ve birbirlerine yardım edeceklerdir. AGİT, hukukun üstünlüğünü geliştirme gayretlerinin bir parçası olarak yolsuzluklara karşı güçlü kamu ve iş çevreleri odayışmasına bağlı NGO'larla çalışacaktır.

IV ORTAK ARAÇLARIMIZ SİYASİ DİYALOĞU ARTIRMAK

34. AGİT bölgesinde güvenliğin bütün veçheleriyle ilgili olarak, gelişmeler hakkında diyalogumuzu genişletmeye ve derinleştirmeye kararlıyız. Daimi Konseyi ve Güvenlik İşbirliği Forumunu, kendi ihtisas alanlarında, AGİT'in kapsamlı ve bölünmez güvenlik kavramını izlemek ve üye devletlerin güvenlik endişelerini etkin olarak çözümlenmekle görevlendiriyoruz.

35. Siyasi danışmalar ve karar alma konusunda asli yetki sahibi olan Daimi Konsey, Örgütün günlük işleyişinin yanısıra, geniş bir yelpazede kavramsal konuları da ele alacaktır. Konseye görüşmelerinde ve alacağı kararlarda yardımcı olmak üzere ve Örgüt içinde şeffaflık ile siyasi danışma sürecini güçlendirmek amacıyla, Daimi Konseye bağlı bir Hazırlık Komitesi oluşturacağız. Bu açık katılımlı komite normal olarak gayriresmi düzeyde toplanacak ve Konsey veya Konsey Başkanınca, gerekli görüşmeleri yaparak sonucunu Konseye sunmakla görevlendirilecektir.

36. Aramızdaki dayanışma ve ortaklık ruhunu yansıtarak, AGİT yükümlülüklerine uyulmasını sağlamak üzere üye devletlere yardım etmek için siyasi diyalogumuzu artıracacağız. Bu diyalogu teşvik etmek için mevcut usul ve yöntemlere uygun olarak aşağıdaki AGİT araçlarını artan ölçüde kullanmaya karar verdik:

-Gerekli olduğu hallerde uygulama ve mevzuat reformuna tavsiye ve uzmanlık sağlamak için, diğer ilgili uluslararası kuruluşların da katılımıyla, AGİT kurumlarından heyetler göndermek,

-İlgili devletler ile danışmaların ardından, durum tesbiti ve tavsiye amaçlarıyla Dönem Başkanı özel temsilcileri göndermek,

-AGİT yükümlülüklerine uyulmasına ilişkin sorunları ele almak için AGİT ve ilgili devlet temsilcilerini bir araya getirmek,

-Diğer konular meyanında hukukun üstünlüğü, demokratikleşme ve insan hakları alanlarında standart ve uygulamaları geliştirmek için eğitim programları düzenlemek,

-Ekonomik Forum, AGİT gözden geçirme toplantı ve konferanslarında AGİT yükümlülüklerine uyumla ilgili hususları ele almak,

-Bu hususları, AGİT kurumlarının veya Dönem Başkanı Temsilcilerinin kendi görev alanları içinde yaptıkları tavsiyeler esas alınarak değerlendirmesi için Daimi Konseye sunmak,

-AGİT yükümlülüklerine uyulmaması durumunda özel veya takviyeli Daimi Konsey toplantıları düzenlemek ve izlenecek hareket tarzı konusunda karar vermek,

-İlgili ülkenin rızası ile alan faaliyetleri düzenlemek.

AGİT ALAN FAALİYETLERİ

37. Daimi Konsey alan faaliyetlerini oluşturacak ve bunların görev yönergeleri ve bütçeleri konusunda karar verecektir. Bu temelde, Dönem Başkanı ve Daimi Konsey sözkonusu faaliyetlere rehberlik sağlayacaktır.

38. AGİT alan faaliyetlerinin geliştirilmesi Teşkilatın, yükümlülüklerle uyum, güvenlik ve barışın ilerletilmesi konusunda önemli bir rol oynamasını mümkün kılacak şekilde geliştiğinin en önemli bir göstergesidir. Bu aracı, deneyimlerimize dayanarak, aşağıda belirtilen görevleri, ilgili görev yönergelerine göre yürütmek için güçlendirecek ve geliştireceğiz:

-AGİT ve ev sahibi ülke tarafından kabul edilen alanlarda, yardım sağlamak ve tavsiye oluşturmak,

-AGİT yükümlülüklerine uyulmasını gözlemek ve daha iyi uyum için tavsiyelerde bulunmak,

-Seçimlerin düzenlenmesine ve gözlenmesine yardım etmek,

-Hukukun üstünlüğü, demokratik kurumlar, hukuk ve kamu düzeninin ihyası ve sürdürülmesi için destek sağlamak,

-Çatışmaların barışçı yollarla çözümlenmesine ilişkin olarak müzakereler veya diğer önlemler için koşulların sağlanmasına yardımcı olmak,

-Çatışmaların barışçı yollardan çözümlenmesine ilişkin anlaşmaların uygulanmasına yardım etmek ve/veya denetlemek,

-Toplumun çeşitli veçhelerinin yeniden yapılanmasına ve iyileştirilmesine katkı sağlamak.

39. Alan faaliyetleri için personel tedariki üye devletlerce nitelikli kişiler arasından yapılmalıdır. Personel eğitimi AGİT'in ve alan faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması için önemlidir, bu nedenle geliştirilmelidir. AGİT ülkelerinde mevcut olan eğitim imkanları ve AGİT'in eğitim faaliyetleri uygun düştüğü hallerde diğer kurum ve örgütlerle işbirliği yapılarak bu amaca ulaşılmasında aktif rol oynayabilir.

40. İşbirliğine Dayalı Güvenlik Platformuna uygun olarak, AGİT ile diğer uluslararası kurumlar arasında alan faaliyetlerinin yürütülmesi konusundaki işbirliği artırılacaktır. Bu işbirliği, ilgili kuruluşların kimliğine ve karar verme süreçlerine saygılı olarak, onların deneyiminden faydalanmak ve özellikle Avrupa Konseyi gibi diğer ortaklarla müşterek projeler geliştirmek suretiyle de yapılacaktır.

41. AGİT alan faaliyetlerine ev sahipliği yapan devletler uygun olduğu hallerde kendi sorumluluk alanında yetenek ve uzmanlık geliştirmeleri bakımından desteklenmelidir. Bu, faaliyetlere ilişkin görevlerin ev sahibi ülkeye etkin olarak devredilmesini ve sonuç itibarıyla alan faaliyetlerinin tamamlanmasını kolaylaştıracaktır.

SÜRATLİ TEPKİ

42. Acil sivil ve polis uzmanı konuşlandırma yeteneğinin çatışma önleme, kriz yönetimi ve çatışma sonrası rehabilitasyon konusundaki

çalışmaların etkinleştirilmesi bakımından önemli olduğunu biliyoruz. AGİT'in kullanabilmesi amacıyla Yardım ve İşbirliği Süratli Uzman Takımları (YİSUT) oluşturmak için üye devletlerde ve AGİT'te gerekli imkanların geliştirilmesini üstleniyoruz. Bu sistemle AGİT kurum ve yapıları, kendi çalışma usulleri çerçevesinde, çatışmanın önlenmesi, kriz yönetimi ve çatışma sonrası rehabilitasyon amacıyla, AGİT normları çerçevesinde üye devletlere yardım etmek için acil müdahale uzmanları göndermek imkanı bulacaktır. Gerektiğinde hemen gönderilebilecek sözkonusu müdahale gücü, geniş bir yelpazede sivil uzmanları kapsayacaktır. Bu sistem, ihtiyaç halinde barışı koruma birimlerinin sivil unsurlarının hızla konuşlandırılması ve sorunların kriz haline dönüşmeden çözümlenmesi konusunda bize yetenek kazandıracaktır. Bu aynı zamanda AGİT'in geniş çaplı veya uzmanlık gerektiren operasyonlarında ekiplerin kısa sürede konuşlandırılması amacıyla ilave kapasite de sağlayacaktır. YİSUT'un AGİT'in diğer yetenekleriyle birlikte Örgütün ihtiyaçlarına yanıt verecek şekilde zaman içinde gelişip tekemmül etmesini bekliyoruz.

HAREKAT MERKEZİ

43. Süratli intikal, AGİT'in çatışma önleme, kriz yönetimi ve çatışma sonrası rehabilitasyon çabalarımıza etkin katkı yapabilmesi bakımından önem taşır ve ciddi ön hazırlık ve planlama gerektirir. Bunu kolaylaştırmak üzere, Çatışma Önleme Merkezi bünyesinde, AGİT operasyonlarının her çeşidi için gerekli uzmanlığa sahip olup gereğinde süratle genişletilebilecek bir çekirdek kadrodan oluşan Operasyon Merkezi kurulacaktır. Operasyon Merkezinin rolü, YİSUT'u ilgilendirenler dahil alan faaliyetlerini planlamak ve konuşlandırmak olacaktır. Bu merkez İşbirliğine Dayalı Güvenlik Platformuna uygun olarak, gereğinde diğer uluslararası örgütler ve kurumlarla irtibat kuracaktır. Merkezin çekirdek kadrosu, mümkün olduğu ölçüde, üye ülkelerce finanse edilen ve uzmanlığa sahip personel arasından ve Sekreteryanın mevcut olanaklarıyla karşılanacaktır. Bu çekirdek kadro, ortaya çıkabilecek yeni görevlere cevap verebilmeyi teminen süratle genişletilmeye elverişli şekilde oluşturulacaktır. Ayrıntılı düzenlemeler, yürürlükteki usullere göre ayrıca kararlaştırılacaktır.

POLİSLE İLGİLİ FAALİYETLER

44. Çatışmaların önlenmesi, kriz yönetimi ve kriz sonrası

rehabilitasyon çabalarının ayrılmaz bir parçası olarak, AGİT'in sivil nitelikli polis faaliyetlerinin geliştirilmesi için çalışacağız. Bu faaliyetler aşağıdaki konuları kapsamaktadır:

-Polisin din ve etnik köken temelinde bir ayrımcılık yapmasını önlemek amacı da dahil olmak üzere, polisin gözetimi,

-Aşağıdaki konuları da kapsayacak şekilde polis eğitimi verilmesi:

-Yerel polisin taktik ve işlevsel yeteneğinin geliştirilmesi ve yarı askeri kuvvetlerin reformu,

-Terör, uyuşturucu trafiği, yolsuzluklara karşı ve toplumsal olaylara ilişkin yeni ve modern polis yetenekleri geliştirmek,

-Tüm halkın güvenini kazanmış, çok etnili ve çok dinli bir polis gücü oluşturmak,

- Genel olarak insan hakları ve temel özgürlüklere saygıyı geliştirmek.

Polise eğitimle kazandığı yeni yeteneklere uygun olarak modern araç ve gereç sağlanmasını teşvik edeceğiz.

Bunlara ek olarak, AGİT yasal yaptırımların uygulanmasında da bir rol oynamak hususunda olanakları ve koşulları değerlendirecektir.

45. İnsan hakları ihlallerini önlemek konusunda anahtar rol oynayan bağımsız ve cezaevi reformları konusunda danışmanlık ve yardım sağlayan yargı sisteminin geliştirilmesine yardımcı olacağız. AGİT aynı zamanda, polisin demokratik ilkeler ve hukukun üstünlüğü içinde görevini ifa edebilmesini teminen siyasi ve hukuki çerçevenin geliştirilmesinde diğer kuruluşların çalışmalarını destekleyecektir.

BARIŞI KORUMA

46. AGİT bölgesinde barış ve istikrarın sürdürülmesinde AGİT'in anahtar rolünü güçlendirmeyi üstleniyoruz. AGİT'in bölgesel güvenliğe yaptığı en etkin katkılar alan faaliyetleri, çatışma sonrası rehabilitasyon, demokratikleşme, insan hakları ve seçim gözlemi gibi alanlarda gerçekleşmiştir. Barışı korumada AGİT'in potansiyel olarak daha büyük ve geniş rolü konusunda seçenekleri araştırma kararındayız. BM Şartı altında ve diğer mevcut kararlarımız temelinde geçerli olan hak ve yükümlülüklerimizi yeniden teyid ederek, üye ülkelerin belli bir durumda görev üstlenmek konusunda en etkili ve uygun örgütün AGİT olacağı yolunda görüşbirliğine varmaları halinde, AGİT'in her olay bazında ve

oydaşma ile karar vererek barışı korumada öncü rolü üstlenebileceğini tekrar ifade ediyoruz. Bu çerçevede AGİT, diğer örgütlerce üstlenilebilecek barışı koruma faaliyetlerine ilişkin görev yönergesi sağlamaya karar verebilir ve üye ülkelerden ve diğer kuruluşlardan kaynak ve uzman desteği isteyebilir. İşbirliğine Dayalı Güvenlik Platformuna dayanarak, bu faaliyetler için bir eşgüdüm çerçevesi de sağlayabilir.

UZLAŞMA VE TAHKİM MAHKEMESİ

47. Anlaşmazlıkların barışçı yollardan çözülmesi ilkesinin AGİT yükümlülüklerinin merkezinde bulunduğunu yineliyoruz. Bu açıdan Uzlaşma ve Tahkim Mahkemesi 1992 Stokholm Konvansiyonuna taraf olan çok sayıda üye ülke bakımından bir araçtır. Taraf ülkeleri aralarındaki veya gönüllü olarak bu Mahkemenin yetkisini kabul edecek üye devletlerle olan uyuşmazlıklarında bu aracı kullanmalarını teşvik edeceğiz. Henüz Konvansiyona katılmamış üyeleri katılma konusunu değerlendirmeye teşvik ediyoruz.

V. İŞBİRLİĞİ ORTAKLARIMIZ

48. AGİT bölgesi ile İşbirliği Ortakları bölgesinin güvenliği arasındaki karşılıklı ilişkinin ve İşbirliği Ortakları ile ilişki ve diyaloga ilişkin yükümlülüklerimizin bilincindeyiz. Özellikle Cezayir, Mısır, İsrail, Ürdün, Fas ve Tunus gibi Akdenizli ortaklarımızla olan uzun süreli ilişkilerimizin önemini vurguluyoruz. İşbirliği Ortaklarımızın AGİT'in çalışmasına gittikçe artan ölçüde sağladıkları katılımı ve desteği biliyoruz. Karşılıklı etkileşim çerçevesinde bu destek ve ilgiyi daha da geliştirmeye hazırız. 1992 Helsinki ve 1994 Budapeşte Zirve Belgeleri uyarınca AGİT norm ve ilkelerini geliştirmek için İşbirliği Ortakları ile daha yakın çalışacağız. Ortaklarımızın, Teşkilatın norm ve ilkelerinin, özellikle çatışmaların barışçı yollardan çözümünü temel ilkesinin, Akdeniz bölgesinde de gerçekleştirilmesini destekleme arzusunu memnuniyetle karşılıyoruz. Diyalogun gelişmesine paralel olarak, İşbirliği Ortaklarını AGİT faaliyetlerine daha düzenli olarak katılmak üzere çalışmalarımıza davet edeceğiz.

49. Akdenizli Ortaklar Temas Grubu ve Akdeniz seminerleri potansiyeli tam olarak denenecek ve kullanılacaktır. Budapeşte görev yönergesi itibarıyla Daimi Konsey, Temas Grubu ve Akdeniz

Seminerlerinden çıkan tavsiyeleri inceleyecektir. Akdenizli İşbirliği Ortaklarımızın Akdeniz’de erken uyarı, önleyici diplomasi ve çatışmaların önlenmesi konusunda mekanizmalar ve yapılar oluşturulmasında uzmanlığımızdan yararlanmasını teşvik edeceğiz.

50. Japonya ve Kore Cumhuriyeti’nin çalışmalarımıza artan ölçüde katılmalarını memnuniyetle karşılıyoruz. AGİT alan faaliyetlerine Japonya’nın yaptığı katkıdan memnunuz. Ortak çıkarlarımıza tehdit oluşturan konularda Asyalı ortaklarımızla işbirliğini daha da geliştireceğiz.

VI. SONUÇ

51. 21. yüzyıla girerken bu Şart AGİT’i yücelterek ve güçlendirerek tüm üye devletlerin güvenliklerine katkıda bulunacaktır. Bugün AGİT’in mevcut araçlarını geliştirmeyi ve yenilerini gerçekleştirmeyi kararlaştırdık. Hür, demokratik ve güvenli bir AGİT alanı yaratmak için tüm araçları gerektiği gibi kullanacağız. Bu Şart, aynı zamanda, istikrar ve güvenliği sağlamak için kurulan ve tüm Avrupa’yı kapsayan tek güvenlik örgütü olarak AGİT’in rolünü pekiştirecektir. Güvenlik Modeli Komitesinin çalışmalarını tamamlamış olmasını takdirle karşılıyoruz.

52. Aslı İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Rusça ve İspanyolca dillerinde ve hepsi aynı derecede geçerli olacak şekilde hazırlanan bu Şartın onaylı örnekleri Genel Sekreterce tüm üye devletlere ulaştırılacaktır. Üye devletlerin Yüksek Temsilcileri olarak bizler bu Şarta atfettiğimiz siyasi önem uyarınca, bu belgede yer alan hususlara uygun olarak hareket edeceğimize ilişkin kararlılığımızı açıklıyor ve altına imzamızı atıyoruz.

19 Kasım 1999 günü İstanbul’da imzalanmıştır.